

దేవతలకు మన ఆహ్వానం అందుతుందా? మన మాట వినబడుతుందా?

వారిని ఎలా ఆహ్వానించాలి? (వేద మంత్ర బోధ)

- వంశీకృష్ణ ఘనపాఠీ, మైసూరు

చాలాసార్లు, మనం ప్రార్థన చేస్తూ ఉంటాము. మన పూజలలోనూ, యజ్ఞములోనూ ఆహ్వానాలు పలుకుతాం. ఇవన్నీ ఆ దేవుళ్ళకు అందుతాయా? వాళ్ళు మన పిలుపును మన్నిస్తారా? ఇంత దూరం నుంచి పిలిచినప్పుడు వారికి వినబడుతుందా అని భక్తులకు, సామాన్య సందేహం ఎప్పుడైనా కలుగుతుంది. దీని గురించిన మంత్రాలు, ఒక భక్తుడి ఆవేదన, ఆక్రోశం, భక్తి, చాటూక్తి, ఆప్యాయతలను వ్యక్తం చేస్తాయి. ఆ మంత్ర ద్రష్టలైన ఋషులు చేసిన స్తోత్రవాక్యములైన మంత్రాలను చూద్దాం.

ఋగ్వేదః — ఉత త్వా(అ)బధిరం వయం శ్రుత్కర్ణం సంతమూతయే। దూరాదిహ హవామహే॥ (శాకల సంహిత 6.3.45) పరమాత్మ స్వరూపుడైన ఇంద్రుడు ఈ మంత్రమునకు దేవత. కణ్వమహర్షి కుమారుడు త్రిశోక ఋషి — మంత్రద్రష్ట. ఋగ్వేదముయొక్క ఐతరేయ- పంచమారణ్యకములో దీని వినియోగమును చెప్పారు. మహావ్రతము అనే యజ్ఞములోని నిష్కేవల్య శస్త్రములోనూ, ఆగ్రయణ- అతిరాత్ర — షడహస్తోత్రాలలోనూ ఉచ్చారణ చెయ్యాలని.

సంగ్రహంగా భావము- మేము ఎక్కడో దూరంగా ఉన్నాము. నీకు చెవులు వినబడుతున్నాయి. కాబట్టి చెముడు లేదు. అందువల్ల రక్షణకోసం నిన్ను పిలుస్తున్నాం. ఈ పని నువ్వు చెయ్యగలవు. కరుణించు.

యజుర్వేదః — శ్రుధి శ్రుత్కర్ణ వహ్నిభిః। దేవైరగ్నే సయావభిః। ఆ సీదన్తు బర్హిషి। మిత్రో వరుణో అర్యమా।

ప్రాతర్యావాణో అధ్వరమ్। (తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణం 2.7.12)

శ్రుత్కర్ణ||సప్రథస్తమం త్వా గిరా దైవ్యం మానుషా యుగా॥

భావము — ఓ అగ్ని దేవా — వినబడే చెవులు నీవి. మీకు ఆహుతులు ఈ అగ్ని జ్వాలలద్వారా అందుతాయి. కాబట్టి, ఈ ఆహుతులు అందుకునే ఆ ముగ్గురితో పాటుగా, పాటు నువ్వుకూడ విను. ఈ వేది పై (మెత్తగా పరిచిన బర్హిస్సుపై) మిత్ర — వరుణ — అర్యమ దేవతలు ఇక్కడ వచ్చి కూర్చోవాలి. ఈ యజ్ఞమునకు వచ్చేయండి. హవిస్సులు స్వీకరించండి. (పశ్చిమములోని గార్హపత్యము, తూర్పున ఆహవనీయము అనే హోమకుండాల మధ్యన ఉండే స్థానమును వేది అని పిలుస్తారు.)

ఒక కోణములో చూస్తే, పిల్లలను పిలిచే తల్లిదండ్రుల ఆప్యాయత, ఒకప్పుడు ముగ్ధభక్తుడి ప్రేమ ఈ మంత్రాలలో కనబడుతుంది. మనం మరోచోట దూరంగా ఉన్నాం, వాళ్ళు కనబడటం లేదనే ఆదుర్దా, మరోసారి రోజూ కనబడేవాళ్ళు ఇంకా రావడంలేదనే ఆరాటం వ్యక్తమవుతాయి. అంటే దేవతలతో యజ్ఞయాగాదులు – పూజలు చేసేవారికి ఉండే వైయక్తిక సంబంధము వ్యక్తము అవుతుంది.

1. అంతేగాక, ఒకే రోజు చాలామంది పిలిస్తే ఎవరి దగ్గరికి ముందు వస్తారు అనే సమస్య కూడ వస్తుంది.
2. మరో వైపు, ఒకే ప్రదేశములో రెండు కార్యక్రమాలు జరిగితే, ఎవరికి ప్రాధాన్యమివ్వాలి మరో చిక్కు.
3. ఒకే వేళ దేవతలు పెద్దవారైతే, ఎక్కువమంది అయితే, నువ్వు వండిన ఈ హవిస్సు (ఆహుతి ద్రవ్యం) సరిపోతుందా అని సందేహం.

4. మరి ప్రతి పూట వచ్చేవారికి, ఒక పూట మన ఇబ్బందులవల్లనో బద్ధకం లేక రోగమువల్ల పట్టించుకోక పోతే ఏమవుతుంది?

ఈ ప్రశ్నలు నిత్యపూజలు, హోమం చేసేవారికి కలిగే (కలగవలసిన) ముఖ్యాంశాలు. వీటికి వేదములోని సూచనలు.

- 1) యో వై దేవతాః పూర్వః పరిగృహ్ణతి – స ఏనాశ్శ్వేభూతే యజతే (దర్శపూర్ణమాస ప్రకరణం తై.సం.1.6.6)

ఏ కార్యక్రమానికైనా, ఆ పూట మాత్రమే దేవుడిని ఆహ్వానిస్తే సరిపోదు. క్రితం దినమే, పూర్వసిద్ధత చేసుకోవాలి. (ఇదే పద్ధతిని శ్రాద్ధాలు చేసిప్పుడు కూడ నిమంత్రణం అంటారు.) ఇట్టి పూర్వదినకలాపమునే అన్వారంభణం అనే పేరుతో శ్రౌతకర్మలలో పిలుస్తారు. ఇక్కడ వ్యవస్థ ఏమిటంటే, ముందుగా ఎవరినైతే ఆహ్వానిస్తామో, వారి ఆహ్వానం మొదటగా మన్నించబడుతుంది. మనం కూడ, ఏదో మొక్కుబడిగా కాకుండా శ్రద్ధగా క్రితం రోజు, కార్యక్రమం జరిగే పూట, తరువాత దినమున సాగనంపేవరకు శ్రద్ధ వహించాలి అని భావము. ఈ సిద్ధాంతం మనం చేసుకునే వ్రతాలు, గురుపూజలు, శ్రాద్ధాదులకు కూడ వర్తిస్తుంది.

ఇలా వేదములో చెప్పిన శ్రౌతపద్ధతులను నిత్యకృత్యం జనాలు చేసుకునే కర్మలకు చేసుకునే అన్వయమును ‘అతిదేశం’ అంటారు. అడుగడుగునా, పెద్దలు ఏర్పాటు చేసిన ఇటువంటి అతిదేశాలు మనకు అగుపడతాయి.

2) ఒకే గ్రామములో, నది గానీ కొండగానీ అడ్డులేని చోట, రెండు యాగాలు ఒకే సమయములో జరిగితే ఎవరి కార్యక్రమానికి ఆద్యత ఉండాలి? ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పే ముందు, అలా ఒకేసారి ఎందుకు చేస్తున్నారు అనే ప్రశ్న. అసూయవల్లనో, కీర్తికాంక్షవల్లనో, ఇంకొకడికి ఇబ్బంది కలగాలనో ఇలా కొందరు తలపెట్టవచ్చు. ఈ పోటీభక్తి (ప్రదర్శన భక్తి)వల్ల సంసవదోషము సంక్రమిస్తుంది – అని ఐతరేయ బ్రాహ్మణం బోధిస్తున్నది. తదాహు ర్న పూర్వదీక్షిణ స్సంసవోస్తి- పరిగృహీతో వా ఏతస్య యజ్ఞ- పరిగృహీతా దేవతా- నైతస్యాన్తి రస్త్యపరదీక్షిణ ఏవ। ఎవరు పూర్వం యజ్ఞదీక్షను స్వీకరిస్తారో, వారికి సంసవ దోషము ఉండదు. ఎవరైతే, తరువాత మొదలెడతారో, వారే దోషులు అని భావము.

3) ధాన్యమసి – ధినుహి దేవాన్- ఇత్యాహ। ఏతస్య యజుషో వీర్యేణ। యావదేకా దేవతా కామయతే యావదేకా తావదాహుతిః ప్రథతే। (తై.బ్రా. 3.2.6) ఈ వాక్యాలు పౌరోడాశిక ప్రకరణములో ఉన్నాయి. ధాన్యమును ఉద్దేశించి చెబుతున్న ఈ పదముల భావము – ఈ గింజలు దేవతలను సంతోషింపజేయాలి. ఈ యజుర్మంత్రముయొక్క ప్రభావమువల్ల, ఒక దేవత ఎంతగా కావాలనుకుంటే, అంతవరకు విస్తరించుగాక – అని అర్థము.

అదేమిటి? నువ్వు వండినది ఒక చెంచాకూడ ఉండదు. అంతటి శక్తిమంతమైన గొప్ప దేవతకు సంతృప్తి కలిగించే శక్తి ఈ గింజలకు (వంటకు) ఉంటుందా? అంటే సందేహమ వలదు. భక్తితోకూడిన నీ మంత్రశక్తి వల్ల, ఆ దేవత తృప్తిపడుతుంది అని బల్లగుద్ది చెబుతున్నది వేదము. న హి తదస్తి। యత్ తావదేవ స్యాత్। యావజ్జుహోతి॥

కాబట్టి భక్తి, శ్రద్ధ, మంత్రోచ్ఛారణ ఇవన్నీ వంటచేసేటపుడు ముఖ్యము. ఈ అంశాలు యజ్ఞములో ఋత్విక్కులకు మాత్రమే సంబంధించిన విషయాలు కావు. వంటచేసే ప్రతి తల్లి, అక్క-చెల్లెళ్ళు, అన్నదమ్ములు గమనించవలసిన విషయం. మనం చేసిన వంట- దీనిని తినే వ్యక్తులద్వారా, మన దగ్గరకు వచ్చే దేవుడికి తృప్తి కలిగించాలి- అని భక్తితో శ్రద్ధతో వంటచేసే సమయములో ప్రవర్తించాలి. అనవసరమైన విషయాలపై ధ్యాస ఉండకూడదు. వంట వైశ్వానరహోమమునకు హవిస్సు అని మరిచిపోకూడదు.

4) ఇక చివరగా – నిత్యపూజలకు సంబంధించిన విషయం. ఇంట్లో గానీ, గుడిలో గానీ, మండపములో గానీ ఎవరికైనా ప్రతిదినం ఆహారము పెడుతుంటే, వారికి మన దగ్గరకు రావడం అలవాటు అవుతుంది. చివరికి ప్రతిదినం తిండికి వచ్చే జంతువులు సైతం (పిల్లి, ఆవు, కుక్కలు, ఇంట్లో పిల్లలు కూడ) ఆ సమయానికి వచ్చి నిలబడతారు. ఇక, నిత్యార్చనలో మనం గౌరవించి పిలుచుకునే దేవుళ్ళు రారా? ఒకవేళ వస్తారనే విశ్వాసమే నీకు లేకపోతే, ఎవరికి పూజ చేస్తున్నట్లు? అందువల్ల, దేవతాసన్నిధిపై నమ్మకముతోనే నిత్య కైంకర్యం ఉండాలి – అనేది ప్రాథమిక అంశము.

ఇక రోజూ మన దగ్గరకు వచ్చేవారిని, ఒకపూట పట్టించుకోకపోతే ఏమవుతుంది? కలత చెంది, మనను పట్టించుకోరు. పిలిచినప్పుడు రారు. దానివల్ల మనకు (పిల్లలకు, పశువులకు) కలగవలసిన క్షేమం ఉండకపోవచ్చు.

సాయంయావానశ్చ వై దేవా ప్రాతర్యావాణ శ్చాగ్నిహోత్రీణో గృహ మా గచ్ఛన్తి. తాన్ యన్న తర్పయేత్. ప్రజయాస్య పశుభి ర్వి తిష్ఠేరన్న్. యత్తర్పయేత్. తృప్తా ఏనం ప్రజయా పశుభి స్తర్పయేయుః. (తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణము – అగ్నిహోత్రప్రకరణము 2.1.5)

అందువల్ల మధ్యలో అనారోగ్యం, ప్రయాణం, మైల, పురుడు మొదలైన ఇబ్బందులు వస్తే పర్యాయంగా వేరేవారికి అప్పచెప్పాలి గానీ, మధ్యలో అర్ధాంతరంగా వదిలేయకూడదు. కాదు కూడదు అనే పరిస్థితిలో ఎవరూ దొరకకపోతే, గౌరవంగా ఉద్వాసన చెప్పి, మళ్ళీ కుదిరిన వెంటనే మొదలు పెట్టాలి. నిత్యం సకాలములో ఇచ్చే నైవేద్యము, ఆహుతులవల్ల దేవతలు తృప్తి పడి, మనను అనుగ్రహిస్తారు అని భావము.

ఉపసంహారము –

వేదములో చెప్పిన ఈ ధర్మసూక్ష్మాలు ప్రతి కుటుంబానికి ఏదో సందర్భముగా ఉపయోగిస్తాయి. దీనిని ఆచరణలో పెట్టుకుని, ధార్మికులు దైవానుగ్రహమునకు పాత్రులు కాగలరు.

శ్రీ రామచంద్రః శ్రితపారిజాతః సమస్త కళ్యాణ గుణాభిరామః।

సీతాముఖాంభోరుహాచంచరీకో నిరంతరం మంగళమాతనోతు॥